

پاسخنامه تشریحی

گزینه ۱: بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه ۱: اغلب گیرنده‌های حسی در پوست توسط پوششی از بافت پیوندی احاطه شده‌اند ولی گیرنده‌های درد این پوشش را ندارند. گزینه‌های (۲) و (۳): گیرنده‌های حسی موجود در سر، از طریق نخاع با مغز ارتباط ندارند. این گیرنده‌ها مستقیماً به مغز اطلاع‌رسانی می‌کنند.

گزینه ۲: قلب همه مهره‌داران خون تیره را دریافت کرده و به خارج می‌راند (در مورد ماهیها فقط خون تیره ولی در مورد سایر مهره‌داران هم روشن و هم تیره) همه مهره‌داران دارای گردش خون بسته‌اند و فقط بخشی از پلاسمای خون به فضای بین‌یاخته‌ها نفوذ می‌کند که مایع بین‌یاخته‌ای را به وجود می‌آورد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در مورد ماهی‌های غضروفی صدق نمی‌کند.

گزینه ۲: در بدن انسان بیش از ۶۰۰ ماهیچه اسکلتی وجود دارد که بسیاری از حرکات بدن را ایجاد می‌کنند. این ماهیچه‌ها تحت فرمان دستگاه عصبی پیکری هستند.

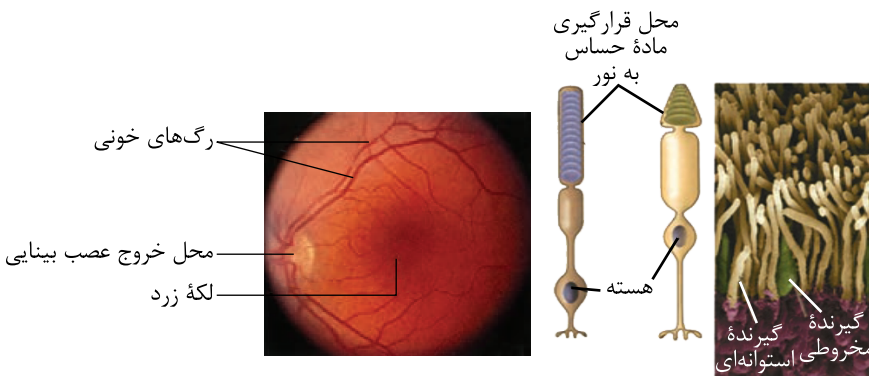
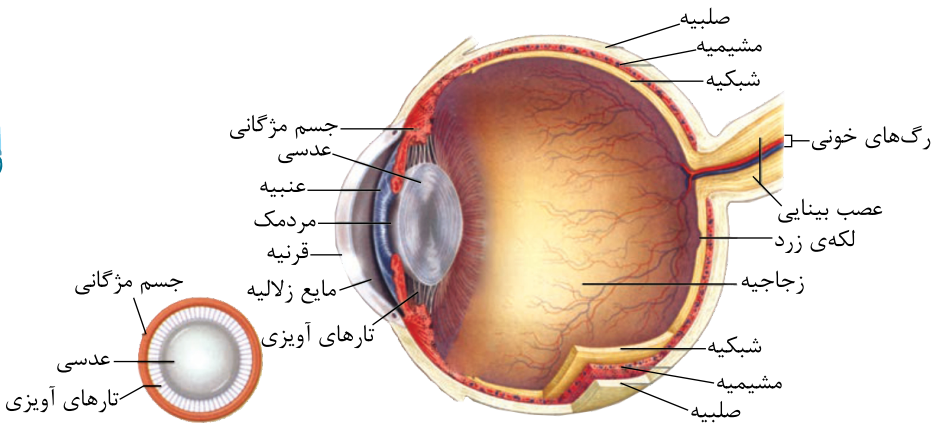
گزینه ۴: در بین مهره‌داران بالغ فقط ماهی‌ها دارای گردش خون ساده‌اند. خون پس از تبادل گازهای تنفسی دیگر به قلب برنمی‌گردد اما این گزینه در مورد سایر مهره‌داران صدق نمی‌کند.

گزینه ۳: از محل عصب بینایی یک سرخرگ وارد و یک سیاهرگ خارج می‌شود و با توجه به شکل زیر، در مجاورت شبکه منشعب می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: منظور از بخش رنگین چشم، عنبیه است و منظور از ناحیه وسط آن، سوراخ مردمک است و مردمک نه یاخته دارد و نه نیازی به تغذیه؛ چون فقط یک سوراخ می‌باشد.

گزینه ۳: با توجه به شکل زیر، انشعابات سرخرگ وارد شده به چشم، در مجاورت زجاجیه قرار دارند که ماده‌ای ژله‌ای و شفاف است نه غیر شفاف.

گزینه ۴: منظور از پرده شفاف جلوی چشم، قرنیه است که فاقد مویرگ‌های خونی است و زلالیه، O₂ و مواد غذایی را برای عدسی و قرنیه، فراهم می‌کند.

گزینه ۴: هر یاخته ماهیچه‌ای صاف، برای انقباض نیاز به ورود کلسیم از شبکه آندوپلاسمی به سیتوپلاسم دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: یاخته ماهیچه‌ای قلبی نیز دارای نوار تیره و روشن هستند، اما غیرارادی هستند و تحت تأثیر دستگاه عصبی پیکری نمی‌باشند.

گزینه ۲: تارچه‌ها توسط شبکه آندوپلاسمی احاطه شده‌اند نه تار ماهیچه‌ای.

گزینه ۳: برای ماهیچه‌های صاف دیواره سرخرگ‌های کوچک صادق نیست، زیرا ماهیچه‌های دیواره آن‌ها بر اثر تحریک شیمیایی و یا تحریک عصبی به انقباض یا انبساط درمی‌آیند و قطر رگ را کم و زیاد می‌کنند و یا ماهیچه صاف رحم و غدد شیری که با هورمون اکسی‌توسین منقبض می‌شوند.

گزینه ۵: فقط موارد (ب) و (د) درست هستند. منظور از لایه میانی چشم انسان، مشیمیه، ماهیچه مژگانی و عنبیه است. بررسی موارد:

مورد الف) مربوط به صلیبه (لایه خارجی کره چشم) است که در جلوی چشم قرنیه را می‌سازد.

مورد ب) عنیبه، بخشی از لایه میانی در جلوی عدسی است که با ماهیچه‌های صاف خود به تغییرات مقدار نور محیط پاسخ می‌دهد. در نور کم باعث گشاد شدن مردمک و در نور زیاد باعث تنگ شدن آن می‌شود.

مورد ج) مایع شفاف جلوی عدسی همان زلالیه است که نقشی در تغذیه مشیمیه ندارد. مشیمیه توسط رگ‌های خونی خودش تغذیه می‌شود (زاللیه به تغذیه قرنیه و عدسی کمک می‌کند).
مورد د) مشیمیه در پشت عدسی در تماس با شبکیه قرار دارد که شبکیه شامل گیرنده‌های نوری و نورون‌ها است.

۶) در یک فرد، تنه استخوان زند زبرین (نوعی استخوان دراز)، دارای بافت استخوانی فشرده است. در بافت استخوانی فشرده، یاخته‌های استخوانی به صورت استوانه‌های هم‌مرکز در اطراف مجرایی به نام مجرای هاورس، درون ماده زمینه‌ای استخوان قرار گرفته‌اند و سامانه هاورس را می‌سازند. اجتماع سامانه‌های هاورس، بافت استخوانی فشرده را به وجود می‌آورد. بنابراین در تنه استخوان زند زبرین، در ماده زمینه‌ای استخوان فشرده، تعداد زیادی مجرا، به نام مجرای هاورس وجود دارد. استخوان جزء بافت پیوندی است و فضای بین یاخته‌ای در بافت‌های پیوندی زیاد است.

۷) الف) و ب) صحیح هستند.

در عنیبه، به دلیل وجود ماهیچه‌ها، تولید و ذخیره انرژی (ATP) وجود دارد و چون مردمک را تنگ و گشاد می‌کنند، به‌طور غیرمستقیم در تحریک گیرنده‌ها نقش دارند.
بررسی سایر موارد:

مورد ج) ماهیچه‌های عنیبه در تغییر قطر عدسی و در نتیجه در تطابق نقشی ندارند.

مورد د) عنیبه در جلوی عدسی قرار دارد نه در پشت عدسی و بخشی از لایه میانی است نه مشیمیه.

۸) هر گیرنده مکانیکی کانال‌های یونی دارد که تحت تاثیر محرک، تغییر شکل داده تا نفوذپذیری غشا نسبت به یون‌ها تغییر کند. با این تغییر در دندریت تغییر پتانسیل الکتریکی ایجاد شده و پیام عصبی ایجاد می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) - گیرنده‌های تماسی، حس وضعیت، شنوایی و تعادلی و گیرنده‌های فشاری دیواره سرخرگ‌ها از جمله گیرنده‌های مکانیکی هستند. در این میان، گیرنده‌های تماسی دارای پوششی در اطراف خود هستند و با فشرده شدن این پوشش دچار تغییر پتانسیل الکتریکی می‌شوند.

گزینه ۳) - گیرنده‌های فشار، انتهای دندریت یاخته عصبی هستند مثل گیرنده‌های فشار درون پوست.

گزینه ۴) - گیرنده‌های درد جز گیرنده‌های مکانیکی نیستند.

۹) دستگاه عصبی خودمختار مسئول تنظیم انقباض ماهیچه‌های صاف و قلبی است؛ از طرفی ماهیچه‌های مژگانی از نوع صاف هستند و با عنیبه در تماس مستقیم هستند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) : در چشم، عدسی به ماهیچه‌های مژگانی متصل است ولی در تماس مستقیم نیست، بلکه به وسیله رشته‌هایی به ماهیچه مژگانی متصل شده است.

گزینه ۲) : ماهیچه مژگانی با قرنیه تماس مستقیم ندارند و به دلیل صاف بودن، تک‌هسته‌ای هستند.

گزینه ۳) : سلول‌های ماهیچه‌ای صاف مشیمیه یک هسته‌ای‌اند.

۱۰) کف استخوان رکابی طوری روی دریچه بیضی قرار گرفته است که لرزش آن، دریچه را می‌لرزاند. این دریچه پرده‌ای نازک است که در پشت آن، بخش حلزونی گوش قرار دارد. بخش حلزونی را مایعی پر کرده است. لرزش دریچه بیضی مایع درون حلزون را به لرزش درمی‌آورد.

پرده صماخ در انتهای مجرای شنوایی و بین گوش بیرونی و میانی قرار دارد و پشت این پرده، سه استخوان کوچک چکشی، سندانی و رکابی به ترتیب قرار دارند و به هم مفصل شده‌اند و بعد از حرکت این استخوان‌ها و دریچه بیضی، مایع درون حلزون به لرزش و مژک‌های گیرنده‌های مکانیکی درون بخش حلزونی خم و کانال‌های یونی غشای آنها باز و این یاخته‌ها تحریک می‌شوند.

۱۱) همه موارد نادرست‌اند.

بررسی موارد:

مورد الف) رشته‌های اکترین و میوزین روی هم لغزش می‌کنند و هیچ کدام کوتاه نمی‌شوند.

مورد ب) اکترین و میوزین در ماهیچه‌ها و حلقه انقباضی در تقسیم سیتوپلاسم یاخته‌های جانوری وجود دارد.

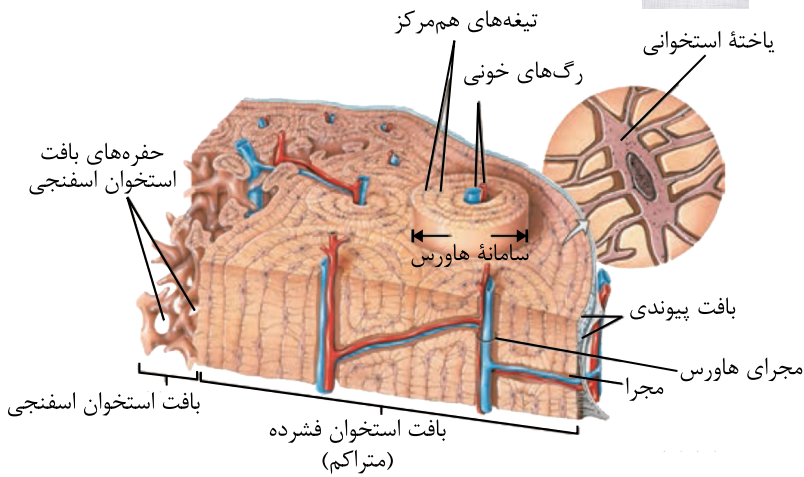
مورد ج و د) در یاخته‌های ماهیچه‌ای صاف اکترین و میوزین وجود دارد، ولی تارچه و نوارهای تیره و روشن وجود ندارد.

۱۲) قسمت اعظم تنه استخوان دراز، بافت استخوانی فشرده است. بافت استخوانی فشرده در طول استخوان ران به‌صورت واحدهایی به نام هاورس قرار گرفته است، اما در بافت استخوانی فشرده که در مجاورت بافت پیوندی رشته‌ای سطح خارجی استخوان قرار گرفته است، سامانه هاورس شکل نگرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۳) : درون مجرای هاورس، رگ‌های خونی قرار دارند (پس توخالی نمی‌باشند).

گزینه‌های ۲) و ۴) مربوط به بافت استخوانی اسفنجی است که در استخوان‌های پهن، دوسر استخوان‌های دراز و مجرای میانی تنه استخوان دراز دیده می‌شود، ولی بخش اعظم تنه استخوان از بافت استخوانی فشرده است. مجرای مرکزی استخوان‌های دراز را مغز زرد پر می‌کند.

۱۳ فعالیت آنزیم تجزیه‌کننده ATP سر میوزین به دلیل انقباض‌های بیشتر و سریع تارهای تند، بیشتر از تارهای کند است. این تارها در مقابل خستگی مقاومت اندکی دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

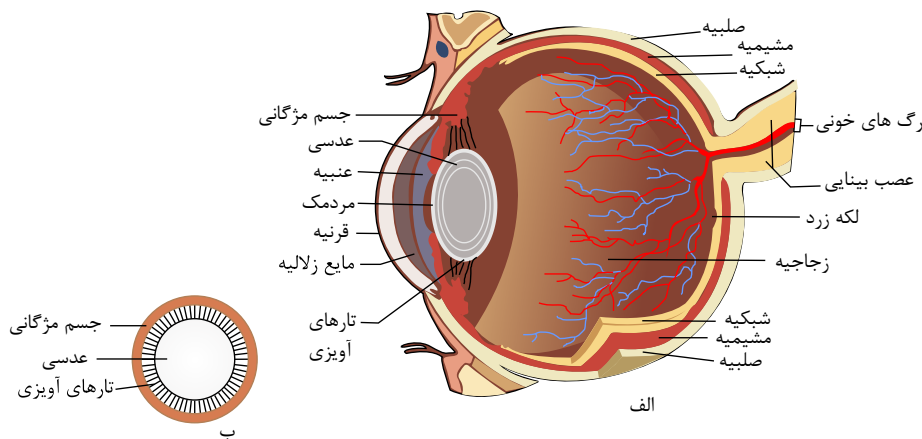
گزینه ۲) مقدار انرژی آزاد شده از مواد مغذی در تارهای کند بیشتر از تند است؛ انقباض در این تارها مدت طولانی‌تری دارد، پس با سرعت کندتری سارکومرهای خود را کوتاه می‌کنند.

گزینه ۳) بخش اول به تارهای ماهیچه‌ای کند اشاره دارد؛ این تارها دارای ساختارهای دو غشایی (میتوکندری) بیشتری هستند.

گزینه ۴) سرعت آزاد شدن یون‌های کلسیم از شبکه آندوپلاسمی تخصص یافته در تارهای تند، بیشتر از کند است؛ اما ویژگی نام‌برده در قسمت دوم گزینه برای تارهای ماهیچه‌ای کند است.

۱۴ تنها مورد (الف) به نادرستی بیان شده است.

عدسی چشم با رشته‌هایی به نام تارهای آویزی به جسم مژگانی متصل است.

بررسی موارد:

مورد الف) همان‌طور که در شکل فوق می‌بینید، جسم مژگانی به داخلی‌ترین لایه چشم (شبکیه) متصل نیست.

مورد ب) جسم مژگانی به ساختار رنگین چشم (عنبیه) اتصال دارد.

مورد ج) جسم مژگانی با زلالیه (مایع مترشحه از مویرگ‌ها) در تماس است.

مورد د) جسم مژگانی، از یاخته‌های ماهیچه‌ای صاف تشکیل شده است؛ یاخته‌های ماهیچه‌ای صاف، یاخته‌هایی تک‌هسته‌ای و غیرمنشعب هستند.

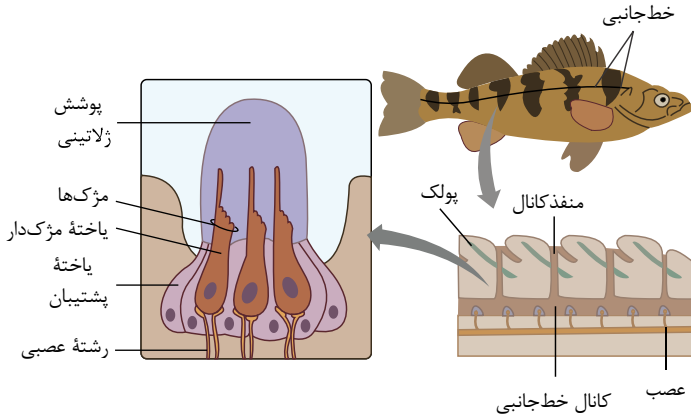
۱۵ گیرنده‌های مکانیکی خط جانبی ماهی در تماس با یاخته‌های پشتیبان قرار دارند:

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) گیرنده مکانیکی خط جانبی یاخته عصبی نیست و آکسون ندارد.

۲) اندازه مژک‌های گیرنده‌های مکانیکی خط جانبی یکسان نیست.

۴) هر گیرنده مکانیکی خط جانبی با دو رشته عصبی در ارتباط است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶

روش اول: مخرج کسر را گویا می کنیم:

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^2 + 5x + 3}{2 - \sqrt{2 + \sqrt{3-x}}} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(x+1)(2x+3)(2 + \sqrt{2 + \sqrt{3-x}})}{(4 - 2 - \sqrt{3-x})}$$

$$= \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(x+1)(1)(4)(2 + \sqrt{3-x})}{(2 - \sqrt{3-x})(2 + \sqrt{3-x})} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(x+1)(1)(4)(4)}{(4 - 3 + x)} = 16$$

روش دوم: با استفاده از هوییتال:

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^2 + 5x + 3}{2 - \sqrt{2 + \sqrt{3-x}}} \stackrel{HOP}{=} \lim_{x \rightarrow -1} \frac{4x + 5}{\frac{-1}{2\sqrt{3-x}}} = \frac{1}{\frac{1}{4}} = \frac{1}{\frac{1}{16}} = 16$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۷

می دانیم در ∞ ، عبارت $\sqrt{4x^2} + 15x$ ، هم ارز با $\sqrt{4x^2}$ است که برابر با $|2x|$ خواهد شد:

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax^n + 15}{3x - \sqrt{4x^2 + 15x}} \stackrel{\text{پرتوان}}{=} \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax^n}{3x - \sqrt{4x^2}} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax^n}{3x - 2|x|} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax^n}{\delta x}$$

چون جواب حد، عدد شده است پس بزرگ ترین توان x صورت و مخرج با هم برابرند یعنی $n = 1$ پس داریم:

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{ax}{\delta x} = \frac{a}{\delta} = -1 \rightarrow a = -\delta$$

$$\lim_{x \rightarrow 3} \frac{-5x + 15}{3x - \sqrt{4x^2 + 15x}} \times \frac{3x + \sqrt{4x^2 + 15x}}{3x + \sqrt{4x^2 + 15x}} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{(-5x + 15)(3x + \sqrt{4x^2 + 15x})}{\underbrace{9x^2 - 4x^2 - 15x}_{5x^2 - 15x}} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{-5(x-3)(3x + \sqrt{4x^2 + 15x})}{5x(x-3)}$$

$$= \lim_{x \rightarrow 3} \frac{-(3x + \sqrt{4x^2 + 15x})}{x} = \frac{-(9+9)}{3} = -6$$

البته حد را می توان از قاعده هوییتال نیز محاسبه کرد.

$$\lim_{x \rightarrow 3} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{-5x + 15}{3x - \sqrt{4x^2 + 15x}} \stackrel{HOP}{=} \lim_{x \rightarrow 3} \frac{-5}{3 - \frac{1(8x+15)}{2\sqrt{4x^2+15x}}} = \frac{-5}{3 - \frac{39}{18}} = \frac{-5}{\frac{15}{18}} = -6$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۸ حد داده شده دارای ابهام $+\infty - \infty$ است که از کتاب حذف شده است و متأسفانه طراحان بدون توجه به کتاب درسی این سؤال را طرح کرده اند، برای رفع

ابهام، عبارت را در مزدوجش ضرب و تقسیم کرده و پس از استفاده از اتحاد مزدوج از صورت و مخرج جملات با توان بیشتر را انتخاب کنید.

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} (2x + \sqrt{4x^2 + x}) \times \frac{2x - \sqrt{4x^2 + x}}{2x - \sqrt{4x^2 + x}} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{4x^2 - 4x^2 - x}{2x - \sqrt{4x^2 + x}} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-x}{2x - 2|x|} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-x}{4x} = -\frac{1}{4}$$

روش اول: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۹

با ابهام $\frac{0}{0}$ مواجه هستیم که برای رفع ابهام از اتحاد چاق و لاغر کمک می‌گیریم $((a-b)(a^2 + b^2 + ab) = a^3 - b^3)$ و مخرج را بر عامل ابهام یعنی $x - 2$ تقسیم می‌کنیم.

$$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{2 - \sqrt{3x+2}}{5x^2 - 18x + 16} \times \frac{4 + \sqrt{(3x+2)^2} + 2\sqrt{3x+2}}{4 + \sqrt{(3x+2)^2} + 2\sqrt{3x+2}} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\overbrace{8 - (3x+2)}^{-3x+6}}{(x-2)(5x-8)(4 + \sqrt{(3x+2)^2} + 2\sqrt{3x+2})}$$

$$= \lim_{x \rightarrow 2} \frac{-3(x-2)}{(x-2)(5x-8)(4 + \sqrt{(3x+2)^2} + 2\sqrt{3x+2})} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{-3}{(5x-8)(4 + \sqrt{(3x+2)^2} + 2\sqrt{3x+2})}$$

$$= \frac{-3}{(2)(4+4+4)} = \frac{-3}{24} = \frac{-1}{8}$$

روش دوم:

از قاعده هویبتال کمک می‌گیریم.

$$\lim_{x \rightarrow 2} \frac{2 - \sqrt{3x+2}}{5x^2 - 18x + 16} = \frac{0}{0} \xrightarrow{HOP} \lim_{x \rightarrow 2} \frac{\frac{-3}{3\sqrt{(3x+2)^2}}}{10x - 18} = \frac{-1}{4} = \frac{-1}{8}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰

روش اول:

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \left[\frac{9x - 5}{3x - 2} \right] = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left[\frac{9x}{3x} \right] = [3]$$

هرگاه داخل جزء صحیح عددی صحیح شد نیاز به بررسی بیشتری داریم. (در این مسأله باید معلوم شود داخل جزء صحیح از ۳ بیشتر است یا کمتر) برای این منظور، صورت را بر مخرج تقسیم می‌کنیم.

$$\begin{array}{r} 9x - 5 \\ | \quad 3x - 2 \\ \hline -9x + 6 \\ \hline 1 \end{array}$$

$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \left[3 + \frac{1}{3x-2} \right] = \lim_{x \rightarrow -\infty} 3 + \left[\frac{1}{-\infty} \right] = 3 + \left[\frac{1}{-\infty} \right] = 3 + [0^-] = 3 - 1 = 2$$

روش دوم:

چون $x \rightarrow -\infty$ کافی است یک عدد منفی مثلاً $x = -10$ قرار دهیم.

$$\left[\frac{9x - 5}{3x - 2} \right] \xrightarrow{x=-10} \left[\frac{-95}{-32} \right] = \left[\frac{95}{32} \right] = [2, \dots] = 2$$

چون جواب حد، عددی غیر از صفر شده است بنابراین بزرگترین توان x صورت و مخرج باید با هم برابر باشند. ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۱

بزرگترین توان x صورت برابر $m-3$ است $m > 4 \rightarrow m - 3 > 1$

بزرگترین توان x مخرج برابر $-n + 3$ است. $n < 2 \rightarrow -n > -2 \rightarrow -n + 3 > 1$

بزرگترین توان x صورت = بزرگترین توان x مخرج $m - 3 = -n + 3 \rightarrow m + n = 6$

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{n^2 \cdot x^{m-3}}{m \cdot x^{-n+3}} = \frac{n^2}{m} = 3 \rightarrow n^2 = 3m \rightarrow m = \frac{n^2}{3}$$

$$\xrightarrow{m+n=6} \frac{n^2}{3} + n = 6 \rightarrow n^2 + 3n - 18 = 0 \rightarrow (n+6)(n-3) = 0$$

$$\rightarrow \begin{cases} n = -6 \rightarrow m = 12 \rightarrow m - n = 18 \\ n = 3 \text{ غ ق ق } (n < 2) \end{cases}$$

در ابتدای مسأله، اگر از صورت، جملات پرتوان را انتخاب کنیم با هم ساده می‌شوند و حاصل برابر صفر می‌گردد که درست نمی‌باشد و چون رادیکال‌های صورت دارای فرجه‌ی زوج هستند باید عبارت را در مزدوج صورت، ضرب و تقسیم کنیم: ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۲

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(\sqrt{x^2 + 3x^2 + 1} - \sqrt{x^2 - x^2 + 1})(\sqrt{x^2 + 3x^2 + 1} + \sqrt{x^2 - x^2 + 1})}{\sqrt{2x+1}(\sqrt{x^2 + 3x^2 + 1} + \sqrt{x^2 - x^2 + 1})}$$

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(x^2 + 3x^2 + 1) - (x^2 - x^2 + 1)}{\sqrt{2x}(\sqrt{x^2} + \sqrt{x^2})} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{4x^2}{2x^2\sqrt{2}} = \frac{2}{\sqrt{2}} \times \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = \sqrt{2}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۳

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\tan^2 x - 1}{\cos 2x} = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\sin^2 x - \cos^2 x}{\cos^2 x (\cos^2 x - \sin^2 x)} = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{-1}{\cos^2 x} = \frac{-1}{\frac{1}{2}} = -2$$

توجه کنید $\tan \frac{3\pi}{4} = -1$ می باشد.

ابتدا با داشتن دو نقطه $A \left(-1 \right)_0$ و $B \left(2 \right)_0$ روی تابع $y = f(x)$ معادله‌ی آن را می نویسیم و سپس ضابطه‌ی معکوس آن را بدست می آوریم و می دانیم برای بدست آوردن ضابطه‌ی معکوس یک تابع، ابتدا رابطه‌ی را بر حسب x بدست می آوریم و سپس x را به y و y را به x تبدیل می کنیم.

$$\frac{y - y_A}{x - x_A} = \frac{y_A - y_B}{x_A - x_B} \rightarrow \frac{y}{x + 1} = \frac{0 - 2}{-1 - 0} = 2 \rightarrow y = f(x) = 2x + 2 : y = f(x)$$

$$y = 2x + 2 \rightarrow 2x = y - 2 \rightarrow x = \frac{y - 2}{2} \rightarrow f^{-1}(x) = \frac{x - 2}{2} : y = f(x)$$

$$\text{پس : } \lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) + 2f^{-1}(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x + 2 + 2\left(\frac{x-2}{2}\right)}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2x + 2 + x - 2}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{3x}{x} = 3$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۵

$$\lim_{x \rightarrow (-3)^+} f(x) = +\infty \Rightarrow \lim_{x \rightarrow (-3)^+} f(f(x)) = \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 2^-$$

$$\lim_{x \rightarrow (-3)^+} \frac{-x + 1}{(f \circ f)(x) - 2} = \frac{-(-3) + 1}{2^- - 2} = \frac{4}{0^-} = -\infty$$

با توجه به اینکه سؤال از ما درصد جرمی اوره را می خواهد، جرم مخلوط اولیه را ۱۰۰ گرم در نظر می گیریم و فرض می کنیم که مخلوط دارای n گرم آمونیاک و m گرم اوره است. هر مول آمونیاک (NH_3) ، یک مول N دارد. یعنی در ۱۷ گرم آمونیاک، ۱۴ گرم نیتروژن وجود دارد. پس مقدار نیتروژن در n گرم آمونیاک برابر است با:

$$?gN = ngNH_3 \times \frac{14gN}{17gNH_3} = \frac{14n}{17}gN$$

هر مول اوره $CO(NH_2)_2$ ، ۲ مول N دارد. یعنی در ۶۰ گرم اوره، ۲۸ گرم نیتروژن وجود دارد، پس مقدار نیتروژن موجود در m گرم اوره برابر است با:

$$?gN = mg \text{ اوره} \times \frac{28gN}{60g \text{ اوره}} = \frac{28m}{60}gN$$

از آنجا که جرم کل مخلوط را ۱۰۰ گرم در نظر گرفتیم، جرم نیتروژن موجود در آن برابر با ۵۸٫۸ گرم است. پس:

$$\frac{14n}{17} + \frac{28m}{60} = 58.8 \xrightarrow{n+m=100} n = 34, m = 66$$

با توجه به اینکه جرم کل مخلوط را ۱۰۰ گرم در نظر گرفتیم، درصد جرمی اوره در مخلوط برابر با ۶۶٪ است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۷ موارد دوم و سوم نادرست هستند.

در پدیده‌هایی همچون تندر و آذرخش، بخشی از انرژی ممکن است به شکل انرژی الکتریکی میان سامانه واکنش و محیط پیرامون جاری شود. مبنای تولید انرژی الکتریکی، واکنش‌هایی شامل داد و ستد الکترون هستند.

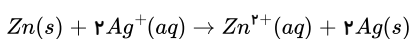
واکنش سوختن ترکیب‌های داده شده را می نویسیم و تغییر عدد اکسایش یک اتم کربن (C) در آن‌ها را محاسبه می کنیم

بنابراین تغییر عدد اکسایش کربن در سوختن کامل بنزن و اتین یکسان است (۵ درجه اکسایش)؛ بنابراین گزینه چهارم، پاسخ تست است. راه ساده‌تر:

با توجه به اینکه فرآورده کربن‌دار سوختن کامل همه هیدروکربن‌ها، CO_2 است، برای آنکه تغییر عدد اکسایش کربن در دو واکنش برابر باشد، باید عدد اکسایش کربن در دو هیدروکربن با هم برابر باشد که این مورد فقط در گزینه ۴ رخ داده است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۹ واکنش کلی سلول به صورت زیر است:

افزایش غلظت کاتیون در نیم سلول کاتد و کاهش غلظت کاتیون در نیم سلول آند ← افزایش ولتاژ سلول

کاهش غلظت کاتیون در نیم سلول کاتد و افزایش غلظت کاتیون در نیم سلول آند ← کاهش ولتاژ سلول

کم کردن غلظت Zn^{2+} و افزایش غلظت Ag^+ ، موجب پیشرفت بیشتر واکنش و در نتیجه افزایش ولتاژ خواهد شد.

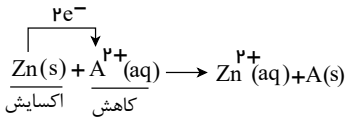
گزینه ۱: با اضافه کردن $ZnCl_2$ ، غلظت Zn^{2+} زیاد و ولتاژ کم می شود.

گزینه ۲: با اضافه کردن KCl ، یون Cl^- با یون Ag^+ رسوب $AgCl$ می دهد و غلظت Ag^+ کم و ولتاژ نیز کم می شود.

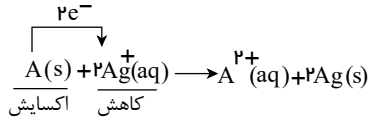
گزینه ۳: اضافه کردن آب باعث کاهش غلظت Ag^+ و کاهش ولتاژ می شود.

گزینه ۴: یونهای S^{2-} اضافه شده با یونهای Zn^{2+} رسوب ZnS داده، غلظت Zn^{2+} کاهش می‌یابد، پس ولتاژ سلول زیاد می‌شود.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۰

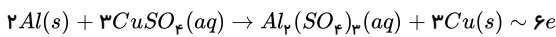
$$E^\circ_{\text{سلول}} = E^\circ_{\text{کاتد}} - E^\circ_{\text{آند}} \Rightarrow 0,35 = E^\circ(A^{2+}/A) - (-0,76) \Rightarrow E^\circ(A^{2+}/A) = -0,41$$

اکنون می‌توان E° واکنش زیر را به دست آورد.

$$E^\circ_{\text{سلول}} = E^\circ_{\text{کاتد}} - E^\circ_{\text{آند}} = +0,8 - (-0,41) = +1,21 \text{ ولت}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۱

$$\text{مقدار جرم کاهش یافته تیغه} = 0,06 \text{ mol } e \times \frac{2 \text{ mol } Al}{6 \text{ mol } e} \times \frac{27 \text{ g } Al}{1 \text{ mol } Al} = 0,54 \text{ g } Al$$

$$\text{مقدار جرم اضافه شده به تیغه} = 0,06 \text{ mol } e \times \frac{3 \text{ mol } Cu}{6 \text{ mol } e} \times \frac{64 \text{ g } Cu}{1 \text{ mol } Cu} \times \frac{50}{100} = 0,96 \text{ g } Cu$$

$$\text{مقدار تغییر جرم تیغه} = 0,96 - 0,54 = 0,42 \text{ g}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۲ بررسی موارد:

(آ) نادرست. اغلب ترکیب‌های آلی (نه همه) جزو مواد مولکولی هستند.

(ب) درست. رفتار شیمیایی ترکیب‌های مولکولی به‌طور عمده به پیوندهای اشتراکی (جفت الکترون‌های پیوندی) و جفت الکترون‌های ناپیوندی موجود در مولکول وابسته است.

(پ) نادرست. در ساختار یخ هر اتم اکسیژن به دو اتم هیدروژن با پیوند اشتراکی و به دو اتم هیدروژن از مولکول‌های دیگر با پیوند هیدروژنی متصل است. این در حالی است که در سیلیس همه اتم‌ها با پیوندهای اشتراکی به یکدیگر متصل شده‌اند؛ از طرفی در سیلیس اتم اکسیژن به سیلیسیم متصل است نه هیدروژن.

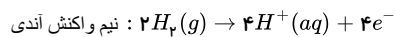
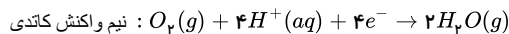
(ت) درست. گرافن تک‌لایه‌ای از گرافیتی است که رسانایی الکتریکی دارد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۳ عبارتهای (ب) و (ت) صحیح هستند.

معادله کلی سلول سوختی هیدروژن - اکسیژن، به صورت $O_2(g) + 2H_2(g) \rightarrow 2H_2O(g)$ است. در این فرآیند، عدد اکسایش هر اتم هیدروژن از صفر در H_2 به +1 در H_2O افزایش پیدا کرده است؛ پس هیدروژن گونه کاهنده بوده و اندازه تغییر عدد اکسایش آن برابر با 1 است. عدد اکسایش هر اتم اکسیژن از صفر در O_2 به -2 در H_2O رسیده است. پس اکسیژن گونه اکسندگی بوده و اندازه تغییر عدد اکسایش آن برابر با 2 است. در نتیجه می‌توان گفت اندازه تغییر عدد اکسایش هر اتم کاهنده، نصف اندازه تغییر عدد اکسایش هر اتم اکسندگی است.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت (آ): نیم‌واکنش‌های اکسایش و کاهش در سلول سوختی اکسیژن - هیدروژن به صورت زیر است:

به ازای مصرف 2 مول گاز هیدروژن در آند، 1 مول گاز اکسیژن در کاتد مصرف می‌شود، پس:

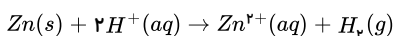
$$\frac{\text{جرم دو مول گاز هیدروژن}}{\text{جرم یک مول گاز اکسیژن}} = \frac{2 \times 2}{32} = 0,125$$

عبارت (ب):

$$?g O_2 = 2,408 \times 10^{24} e^- \times \frac{1 \text{ mole}^-}{6,02 \times 10^{23} e^-} \times \frac{1 \text{ mol } O_2}{4 \text{ mole}^-} \times \frac{32 \text{ g } O_2}{1 \text{ mol } O_2} = 32 \text{ g } O_2$$

عبارت (پ): E° نیم‌واکنش $2H_2(g) \rightarrow 4H^+(aq) + 4e^-$ برابر با صفر است و emf واکنش صورت گرفته در سلول سوختی هیدروژن - اکسیژن، برابر با E° نیم‌واکنش دیگر آن، یعنی نیم‌واکنش کاتدی است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۴ در این سلول، H_2 کاتد و Zn آند خواهد بود و واکنش کلی سلول به صورت زیر است:

با مصرف H^+ ، مقدار pH 3 افزایش می‌یابد؛ یعنی از صفر به 3+ می‌رسد، پس می‌توان گفت:

$$pH = 0,3 \Rightarrow [H^+] = 10^{-pH} \Rightarrow [H^+] = 10^{-0,3} = 10^{-1} \times 10,7 = 0,5 \text{ mol} \cdot \text{mol}^{-1}$$

در نیم‌سلول استاندارد هیدروژن غلظت H^+ از 1 به 0,5 مول بر لیتر کاهش یافته است. با توجه به معادله واکنش به ازای مصرف دو مول H^+ یک مول Zn^{2+} تولید می‌شود؛ پس به ازای

$$\text{مصرف 0,5 مول } H^+ \text{، 0,25 مول } Zn^{2+} \text{ تولید خواهد شد و غلظت آن از } \frac{1 \text{ mol}}{L} \text{ به } \frac{1,25 \text{ mol}}{L} \text{ افزایش خواهد یافت.}$$

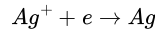
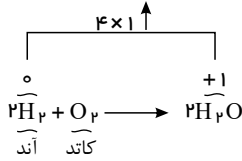
۱ ۲ ۳ ۴ ۳۵ جهت حرکت الکترون‌ها در هر دو سلول، از آند به کاتد و در هر دو سلول الکترودهای به کارفته از جنس مس و نقره است، پس موارد (ب) و (پ) یکسان است.

در سلول گالوانی، واکنش خودبه‌خودی و در سلول آبکاری، واکنش با مصرف انرژی و غیر خودبه‌خودی است.

جنس الکترولیت‌ها در سلول گالوانی در دو نیم‌سلول، متفاوت و محلول نمک دو فلز مختلف است در حالی که در سلول الکترولیتی از یک نوع الکترولیت استفاده می‌شود.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۶

واکنش سلول سوختی:

نیم واکنش کاهش سلول آبکاری:

$$1,12 LH_2 \times \frac{1 mol H_2}{22,4 LH_2} \times \frac{4 mole^-}{2 mol H_2} \times \frac{1 mol Ag}{1 mol e^-} \times \frac{108 g Ag}{1 mol Ag} = 10,8 g Ag$$

فاصله بین اتم‌های کربن (طول پیوند کربن - کربن) در الماس بیشتر از گرافیت است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۳۷

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:

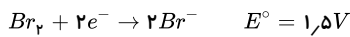
$$3g SiO_2 \times \frac{1 mol SiO_2}{60 g SiO_2} \times \frac{3 mol \text{ اتم}}{1 mol SiO_2} \times \frac{6,02 \times 10^{23} \text{ اتم}}{1 mol \text{ اتم}} = 9,03 \times 10^{22} \text{ اتم}$$

گزینه ۲: آهک (CaO): یونی بیخ خشک ($CO_{2(s)}$): مولکولی پلاتین (Pt): فلزی

گزینه ۴: سیلیس یک جامد کووالانسی با شمار بسیار زیادی از اتم‌های Si و O است که با پل‌های $Si - O - Si$ ساختاری همانند کندوی عسل به وجود آورده است.

$$\frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{l} \text{عدد اکسایش اتم } Br \text{ از } -1 \text{ در } H_2O \text{ به صفر در } Br_2 \text{ رسیده است} \leftarrow 1 \text{ درجه اکسایش} \\ \text{عدد اکسایش اتم } Mn \text{ از } +4 \text{ در } MnO_2 \text{ به } +2 \text{ در } MnBr_2 \text{ رسیده است} \leftarrow 2 \text{ درجه کاهش} \end{array} \right. \quad 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 38$$

هرچه E° یک نیم‌واکنش بیشتر باشد، گونه سمت راست آن کاهنده ضعیف‌تر و گونه سمت چپ آن، اکسنده قوی‌تری است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۳۹

در این سلول، منیزیم آند است و دچار اکسایش می‌شود. در سلول‌های گالوانی، آنیون‌ها به سمت آند حرکت می‌کنند. الکترون‌ها از مدار خارجی از تیغه منیزیم به ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۰

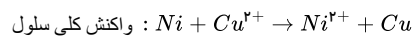
سمت تیغه مس رفته و وارد محلول می‌شوند و یون‌ها $Cu^{2+}_{(aq)}$ در سطح کاتد Cu با گرفتن آن‌ها به $Cu_{(s)}$ تبدیل می‌شوند.

با توجه به مقادیر E° داریم: ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۱

الکترو نیکل $\leftarrow$ آند $\leftarrow$ قطب منفی $\leftarrow$ اتم‌های Ni اکسید می‌شود $\leftarrow$ از وزن الکترو ن کاسته می‌شود $\leftarrow$ غلظت Ni^{2+} افزایش می‌یابد.

الکترو ن مس $\leftarrow$ کاتد $\leftarrow$ قطب مثبت $\leftarrow$ یون‌های Cu^{2+} کاهش می‌یابد $\leftarrow$ به وزن الکترو ن افزوده می‌شود $\leftarrow$ غلظت Cu^{2+} کاهش می‌یابد.

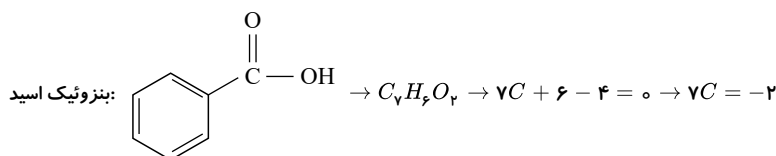
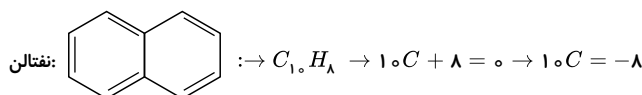
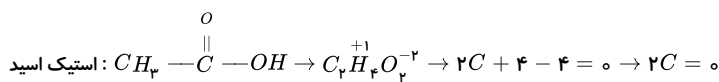
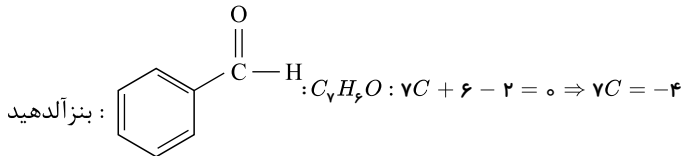
$$سلول \quad E^\circ = E^\circ_{\text{کاتد}} - E^\circ_{\text{آند}} = 0,34 - (-0,25) = 0,59V$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۴۲

در مولکول گلوکز $C_6H_{12}O_6$ مجموع عدد اکسایش اتم‌های کربن برابر صفر است.

$$C_6H_{12}O_6 \Rightarrow 6C + 12 - 12 = 0 \Rightarrow 6C = 0$$

با توجه به جدول داده‌شده: ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۳

$$1,87v \left\{ \begin{matrix} C \\ B \\ A \end{matrix} \right\} 0,16v$$

پس B آند و C کاتد است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: در سلول‌های گالوانی آنیون‌ها به سمت آند (B) می‌روند.

گزینه ۲: ترتیب قدرت کاهندگی به صورت $A > B > C$ است.

گزینه ۳: محلول نمک B را می‌توان در ظرفی از جنس فلز C نگهداری نمود. چون E° فلز C از فلز B بیشتر است.

گزینه ۴:

$$\begin{cases} emf_1 = 1,18 = E_C^\circ - E_A^\circ \\ emf_2 = 0,16 = E_B^\circ - E_A^\circ \end{cases} \Rightarrow emf_2 = E_C^\circ - E_B^\circ = 1,02V$$

عبارت‌های سوم و چهارم درست هستند. (۱) (۲) (۳) (۴) (۴۴)

بررسی همه عبارت‌ها:

عبارت اول: دومین عضو هر خانواده (اتانول و اتانویک اسید)، پرکاربردترین ترکیب در زندگی روزانه است.

عبارت دوم: بخش ناقطبی در خانواده الکل‌ها (R - OH) نمی‌تواند اتم هیدروژن باشد.

عبارت سوم: واکنش تشکیل استرها از الکل‌ها و کربوکسیلیک اسیدها تعادلی و برگشت‌پذیر است و در آن عدد اکسایش اتم‌ها بدون تغییر باقی می‌ماند.

عبارت چهارم:

$$\left. \begin{matrix} \text{دومین عنصر خانواده کربوکسیلیک اسیدها} \\ = CH_3COOH (M = 60 g \cdot mol^{-1}) \\ \text{الکل دارای دو اتم کربن} \\ = C_2H_5OH (M = 46 g \cdot mol^{-1}) \end{matrix} \right\} \rightarrow \frac{60}{46} > 1$$

عبارت‌های (آ) و (ت) درست‌اند. (۱) (۲) (۳) (۴) (۴۵)

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) پایدارترین آلوتروپ کربن، گرافیت است.

(پ) پیوند C - C قوی‌تر ولی از پیوند C - C ضعیف‌تر است.

(ث) مقاومت کششی گرافن، حدود ۱۰۰ برابر فولاد است.

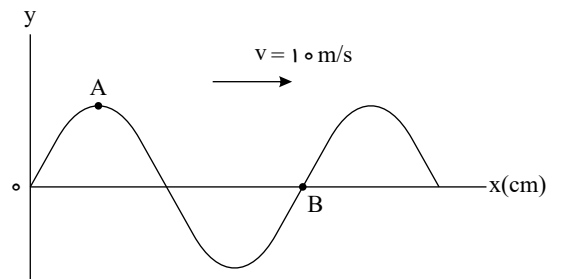
گام اول: ابتدا Δt را بر حسب دوره تناوب نوسانات ذرات محیط انتشار می‌یابیم تا تحلیل حرکت راحت‌تر صورت گیرد. برای این کار با استفاده از اطلاعات شکل

داده شده، λ و T را می‌یابیم. (۱) (۲) (۳) (۴) (۴۶)

$$30cm = \frac{3}{2}\lambda \Rightarrow \lambda = 20cm = 0,2m$$

$$\lambda = vT \Rightarrow T = \frac{\lambda}{v} = \frac{0,2m}{10 \frac{m}{s}} = 0,02s \Rightarrow T = 0,02s$$

$$\frac{\Delta t}{T} = \frac{9}{400s} = \frac{9}{8} \Rightarrow \Delta t = \frac{9}{8}T = T + \frac{T}{8}$$

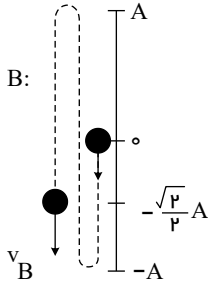
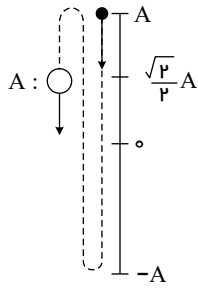
گام دوم: به وضعیت حرکت و مکانی ذرات A و B در $t_p = T + \frac{T}{8}$ توجه کنیم.

تندی ذره B صفر نیست پس گزینه ۱ نادرست است.

تندی ذره A هم بیشینه نیست پس گزینه ۲ نادرست است.

حرکت ذره B، کندشونده است (در $t = T + \frac{T}{8}$) به سمت بیشینه دامنه نوسانی خود در حال حرکت است. پس گزینه ۴ نادرست است.

حرکت ذره A در $t = T + \frac{T}{8}$ چون به سمت مرکز نوسانی خود در این لحظه در حال حرکت است، تندشونده است.

۴۷ موج منتشر شده در فنر (۱) طولی و موج منتشر شده در فنر (۲) عرضی است و تندی انتشار امواج طولی در یک محیط جامد بیشتر از امواج عرضی در همان محیط است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۷

۴۸ ابتدا طول موج و دوره موج را به دست می آوریم: ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۸

$$\lambda + \frac{3}{4}\lambda = 3.5 \Rightarrow \lambda = 2m$$

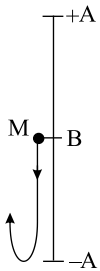
$$T = \frac{\lambda}{v} = \frac{2}{100} = \frac{1}{50}s$$

مدت زمان $\frac{T}{3}$ ، $\Delta t = \frac{1}{150}s$ است.

$$\frac{\Delta t}{T} = \frac{\frac{1}{150}}{\frac{1}{50}} = \frac{1}{3} \Rightarrow \Delta t = \frac{T}{3}$$

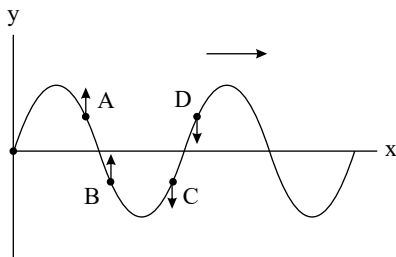
موج خلاف محور x حرکت می کند. پس ذره M به سمت پایین حرکت می کند.

در مدت $\frac{T}{4}$ حرکت کندشونده و سپس تا $\frac{T}{3}$ تندشونده است.

۴۹ ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۹

گام ۱: علامت شتاب نوسانگر با مکان نوسانگر (در امتداد نوسان یعنی y) مخالف یکدیگر هستند. بنابراین اگر $a < 0$ باید $y > 0$ باشد. (یعنی نقاط A و D)

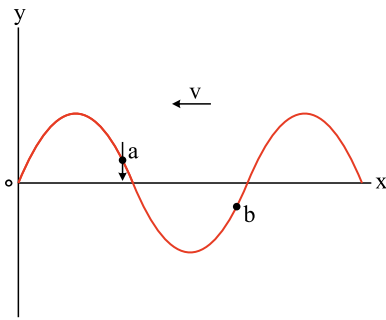

گام ۲: اگر ذره نوسان کننده به طرف مرکز نوسان خود حرکت کند (یعنی به سمت محور x)، تندی حرکت آن و در نتیجه انرژی جنبشی آن افزایش می یابد. (ذره D)

۵۰ انرژی جنبشی ذره a در حال افزایش است، یعنی به مرکز تعادل نزدیک می شود. از آنجا که هر ذره تمایل به تکرار وضعیت ارتعاشی ذره ماقبل را دارد، موج در ۱ ۲ ۳ ۴ ۵۰

خلاف جهت محور x منتشر می‌شود.

از طرفی، از آنجا که b در y منفی است، شتاب آن در جهت مثبت محور y است.

با توجه به تندی موج، نقطه Q به سمت پایین حرکت می‌کند و بعد از گذشت $\frac{1}{4}T$ به نقطه $-A$ می‌رسد، بنابراین به اندازه $-A$ جابه‌جا شده است:

$$\Delta x = -A - 0 = -A$$

پس گزینه ۱ صحیح است.

برای تشخیص نوع حرکت هر نقطه باید به قبل آن نقطه نگاه کرد. اگر نقطه قبلی بالاتر باشد، پس نقطه مورد نظر قرار است بالا برود مانند نقاط A و C و اگر

پایین‌تر باشد قرار است پایین برود مانند نقاط B و D . برای تعیین تندشونده یا کندشونده بودن حرکت کفایت بینیم که نقاط چهارگانه مورد نظرمان در حال نزدیک شدن به نقطه تعادل هستند و یا در حال دور شدن که در مورد اول حرکت تندشونده و در مورد دوم حرکت کندشونده است با توجه به توضیحات ذکر شده نقطه B حرکتی تندشونده رو به پایین دارد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: دامنه هر چهار نقطه یکسان است و بسامد یکسانی هم دارند چون بسامد موج و بسامد چشمه موج یکسان است.

گزینه ۲: سرعت نوسان این نقاط یکسان نیست چون ضمن نوسان از صفر تا $v_{\max}$ در حال تغییر هستند، ضمن این که نقاط A و C به سمت بالا و نقاط B و D به سمت پایین حرکت می‌کنند و بنابراین سرعت یکسانی ندارند.

گزینه ۳: در هر لحظه فاصله نقاط A و D همچنین B و C دو به دو از مرکز نوسان یکسان است ولی فاصله هر چهار نقطه یکسان نیست.

گزینه ۴: در لحظه نشان داده شده A و D حرکتی کندشونده و B و C حرکتی تندشونده دارند.

موج عرضی است، زیرا نوسان ذرات عمودی ولی جهت انتشار موج در راستای فنر و افقی است. تندی انتشار موج به محیط یعنی به فنر بستگی دارد و دامنه بر آن تأثیری ندارد.

چون بسامد موج با بسامد منبع تولید موج یکسان است، بسامد برای همه اجزای محیط یکسان و ثابت است.